

FADD KLUMME, november 2025

Fra pionerånd til professionel passion – FADD fejrer 130 års udvikling

Af: Hanne Dalsgaard, formand i FADD

Vi har vidst det længe, men ikke turdet sige det særlig højt: Vi ved, at FADDs medlemmer er dygtige, fagligt kompetente og yderst vedholdende i deres arbejde med børn og unge – og deres familier. I denne klumme zoomer vi ud på lidt af FADDs historie, hvorefter vi zoomer ind på FADD-medlemmernes aktuelle faglige profil – herunder svaret på, hvordan og hvor mange medarbejdere og ledere er uddannede i FADDs bagland.

I år 1895 var der ingen formel uddannelse af medarbejdere på børnehjem i Danmark. De første børnehjem var allerede etableret af visionære mennesker, der mente, at børn og unge i udsathed ikke skulle være på fattiggården eller i datidens fængsler. Ofte var det med udspring i et kristent menneskesyn, og dengang var disciplinering, læring og opdragelse til manuelt arbejde på dagsordenen. Forstanderne besluttede at samle sig for i fællesskab at udvikle faget og området. De skabte Udvalget for Danmarks Børnehjem i 1895 – og det er starten på det, der efter adskillige navneændringer i dag hedder Foreningen Af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge, i daglig tale FADD. Dermed har vi 130-års fødselsdag netop i år.

Med en så lang tidslinje og historie har der været rig lejlighed til at begå utallige fejl og lære af disse, udvikle metoder, definere tilgange, skabe faglig identitet og koble sig med relevante faglige kolleger. Således er fagfeltet i dag præget af socialpædagogik, psykologi, didaktik, sociologi, antropologi, filosofi og psykiatri – og helt sikkert meget andet. På dette grundlag er socialpædagogikken i dag influeret af mange faglige traditioner og metoder, hvilket gør det muligt at arbejde metodisk eklektisk (udvælgende/håndplukkende) for derved at kunne møde barnet eller den unge i præcis det behov, vedkommende måtte have.

I FADD ved vi meget om kvalitet, og hvad der er afgørende for kvalitet, fordi vi har været omkring området i så mange år. Vi ved, at individuelle menneskelige egenskaber, kontinuitet i arbejdet, dedikation, menneskesyn, etik og fx fysiske rammer alt sammen er afgørende – så disse og andre faktorer skal ikke undervurderes. Men en faktor, som skal fremhæves som en absolut “aktiv ingrediens i kvalitet”, faglighed og uddannelse af medarbejdere og ledere.

I forhold til faglighed og formelle uddannelser, møder vi i FADD ofte samtaler i politik og i faget omkring problemer med rekruttering og faldende antal studerende på seminarier. I disse samtaler fremhæver vi, at både hvad angår rekruttering til arbejdspladser og seminarier er det væsentligt at nuancere samtalerne, samt at ”tale faget og uddannelsen op”. Vores to væsentligste pointer er:

- Dygtige ansøgere er også nogle gange en mangelvare hos FADDs medlemmer, men vi kan se, at ansøgere er optagede af: Ledelse skal være kompetent, arbejdsformen skal være forenelig med ansøgers privatliv, stedets kultur skal være stærk og man ønsker at være del af et stærkt fagligt fællesskab – og endelig skal stedets WHY være tydeligt, så arbejdet er meningsfuldt og meningsskabende.

- Studerende har ambitioner, de vil gøre en forskel. De ønsker at lære via inspirerende undervisere og gode praktikker. Uddannelsens største udfordring er svage ambitioner og ringe agtelse i samfundet.

Agtelsen af faget og uddannelsen er afgørende vigtig for fremtidens socialpædagogiske fagområde – så vi må forbedre og tale faget op! Allesammen!

Medlemsundersøgelse af uddannelse/faglighed i FADD

Kortlægninger og undersøgelser af uddannelse indenfor vores fag, formidler bekymrende tal i forhold til uddannelsesprocenter mv. Fx Socialpædagogernes undersøgelse [LINK](#) og ministeriets Velfærdspolitiske analyse 2021 [LINK](#). Disse undersøgelser formidler uddannelsesprocenter indenfor børne- og ungeområdet på bachelorniveau på mellem 47 % og 59 %, og i nogle tilfælde endnu lavere. De tal havde vi svært ved at genkende i FADD. Derfor måtte vi kigge nærmere i egne rækker. Derfor besluttede FADDs bestyrelse i dette efterår at gennemføre en medlemsundersøgelse for at få dokumenteret, hvordan medarbejdere og ledere på FADDs medlemsinstitutioner er uddannet, og hvordan faglighederne er sammensat.

Vi gennemførte en spørgeskemaundersøgelse, hvor medlemmer blev bedt om at opgøre henholdsvis medarbejderen og lederens uddannelse indenfor de to hovedområder, som FADDs medlemmer arbejder indenfor – det specialiserede døgnområde og dagbehandlende område. Undersøgelsen var også en lejlighed til at spørge om beslægtede emner, men i denne klumme vil vi fokusere på uddannelse. Vi opnåede en svarprocent på 58 %, og i vores analyse af besvarelsene tyder det på, at besvarelsene repræsenterer hele bredden i vores medlemskreds.

Her er hovedresultaterne fra undersøgelsen om uddannelsesprofiler for FADDs medlemmer:

Medarbejdere:

- Størstedelen har en socialpædagogisk bachelor- eller professionsbacheloruddannelse.
 - På døgnområdet har 86 % professionsbachelor (71 % er socialpædagoger).
 - På dagområdet har 92 % professionsbachelor (63 % er socialpædagoger).
 - Dagområdet har en bredere faglig sammensætning end døgnområdet. Fx har flere en læreruddannelse, da flere er skoler.
- Kortere relevante uddannelser (fx SOSU/PAU):
 - 7 % i døgnområdet, 2 % i dagområdet.
- Ufaglærte:
 - 10 % i døgnområdet, 3 % i dagområdet.

Ledere:

- Langt de fleste ledere har både en relevant videregående uddannelse på bachelorniveau eller højere og en lederuddannelse på diplomniveau eller højere (73 %).
- Alle ledere i undersøgelsen har en relevant grunduddannelse på mindst bachelorniveau.

Undersøgelsen bekræfter vores antagelse om en høj faglighed blandt FADDs medlemmer. Det er i forbindelse med undersøgelsen og dens resultater blevet endnu tydeligere, hvor optagede vores medlemmer er af kvalitet – både i forhold til formel uddannelse af medarbejdere og ledere, men også fokus på de menneskelige egenskaber, organisationernes kulturs betydning og samarbejdet med børn, forældre og andre professionelle. Undersøgelsen giver også svar, som giver anledning til at forfølge perspektiver om rekruttering, tværprofessionalitet og ledelse – emner, som vi vil give opmærksomhed og prioritet i andre sammenhænge end denne.

Vi kan i fællesskab være stolte over at fejre 130-års fødselsdag med undersøgelsens tal og resultater in mente. Det er intet mindre end fantastisk, at faglighed har så høj prioritet, og at vores medlemmer tilsyneladende lykkes med at rekruttere, forfine og fortsat udvikle området til gavn for de børn, unge og familier, som vi ønsker at give de allerbedste betingelser for at udvikles og trives.

Som erfaren forstander og formand for FADD kan jeg forestille mig, at de forstandere, der samlede sig og dannede foreningen i år 1895, nok ville være helt tilfredse med situationen her 130 år senere. Men jeg er nu også ret sikker på, at de fortsat ville være i arbejdstøjet og ”stramme de røde seler” – fordi arbejdet er ikke færdigt, det kan sagtens blive bedre, udvikles og kvalificeres. Og det skylder vi børnene!

Tillykke til jer alle – 130 år med:

VARME, VIDEN, VISDOM OG VEDHOLDENHED